

Po rozbiorach I Rzeczypospolitej na ziemiach polskich stopniowo wprowadzane było obce ustawodawstwo. W epoce napoleońskiej, w utworzonym przez cesarza Francuzów Księstwie Warszawskim (1807-1815), wprowadzono także nowe prawo, w tym francuski Kodeks cywilny z 1804 r. (Kodeks Napoleona) oraz francuski Kodeks postępowania cywilnego z 1806 r. Zachowały one moc obowiązującą w Wolnym Mieście Krakowie (1815-1846), powszechnie zwanym Rzeczpospolitą Krakowską. Stosowano je w tamtejszych sądach: Trybunale I Instancji oraz Sądzie Apelacyjnym i Sądzie Trzeciej Instancji (połączonych później w Sąd Wyższy), a także w sądach pokoju. W Archiwum Narodowym w Krakowie (ekspozytura w Spytkowicach) znajdują się kompletne księgi wyroków cywilnych, wydawanych przez powyższe sądy, liczące blisko 550 tomów akt. Wraz z dostępną literaturą przedmiotu (opracowania z dziejów prawa prywatnego oraz komentarze prawnicze), umożliwią one przedstawienie sposobów interpretacji francuskiego prawa cywilnego przez krakowskich sędziów, także w kontekście jego przydatności dla społeczno-gospodarczych warunków Wolnego Miasta Krakowa.

Przedmiotem zainteresowania autorów projektu będzie problematyka prawa własności, jako jednej z kluczowych instytucji porewolucyjnego (postfeudalnego) porządku prawnego. Przedstawione zostaną m.in. kwestie jego nabywania, czy to w drodze umowy (badania z zakresu prawa zobowiązań), dziedziczenia (prawo spadkowe) bądź zawarcia związku małżeńskiego lub jego rozwiązania w drodze rozwodu (prawo małżeńskie majątkowe). Opracowana zostanie także problematyka rodzajów współwłasności i sposobów jej znoszenia, prawnej ochrony własności oraz ograniczonych praw rzeczowych. W toku analizy wykorzystane zostaną podstawowe metody badawcze, czyli historyczna i formalno-dogmatyczna, a także metody statystyczne.

Jednym z powodów, dla których warto podejmować studia nad prawem obowiązującym niegdyś na ziemiach polskich jest poznanie dorobku prawnego wcześniejszych pokoleń. Współczesne prawo cywilne jest bowiem silnie zakorzenione w przeszłości, znajomość której niewątpliwie ma istotne znaczenie dla jego stosowania i dalszego rozwoju. Wyniki przeprowadzonych analiz mogą być także przydatne dla badań komparatystycznych nad różnymi systemami prawa, zwłaszcza w kontekście współczesnych dążeń do unifikacji prawa prywatnego w ramach Unii Europejskiej.